

Foreningen våre rovdyr
Postboks 195
2151 ÅRNES

Trondheim, 25.09.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/5596

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Avgjørelse av klagesak - vedtak om tillatelse til skadefellingsforsøk på en ulv deler av Løten m.fl. kommuner av 20 juli 2020 og vedtak om utvidelse av fellingsområde av 23. juli 2020

Miljødirektoratet opprettholder Fylkesmannen i Innlandet sine vedtak om skadefellingsforsøk på en ulv i deler av Løten, Elverum, Stange, Våler og Nord-Odal kommuner, datert 20. juli 2020, samt vedtak 23. juli 2020 om å utvide tillatelsen til også å omfatte deler av Grue og Åsnes kommuner. Direktoratet finner at Fylkesmannen sin behandling av saken er i tråd med gjeldende regelverk, og at det ikke foreligger grunnlag for å endre vedtakene. Deres klage tas ikke til følge.

Vi viser til klage datert 28. juli 2020 fra Foreningen Våre Rovdyr (FVR) på Fylkesmannen i Innlandet sine vedtak av 20. og 23. juli 2020, om tillatelse til skadefellingsforsøk på en ulv i deler av Innlandet.

Klagesaken er behandlet av Fylkesmannen i Innlandet og oversendt til direktoratet for endelig avgjørelse i brev 13. august 2020.

Bakgrunn for saken

Den 20. juli ble det tatt bilde av en ulv på viltkamera langs militærveien på grensa mellom Løten og Elverum kommuner. Statens naturoppsyn fikk oversendt bildet og bekreftet at det var en ulv. Fylkesmannen ga på bakgrunn av dette muntlig tillatelse til fellingsforsøk på en ulv i deler av Løten, Elverum, Stange, Våler og Nord-Odal kommuner den 20. juli klokka 10:25. Fellingstillatelsen gjaldt frem til den 29. juli kl. 12:00.

Fellingslaget gjennomførte flere fellingsforsøk på ulven, som etter dette beveget seg sørover til Velt Bronken i Våler kommune. På bakgrunn av dette utvidet Fylkesmannen den 23. juli avgrensningen av fellingsområdet for tillatelsen til også å gjelde deler av Åsnes og Grue kommuner.

Den 29. juli meldte fellingsleder i Løten om at det var avbildet en ulv på viltkamera i Mosjømarka i Løten. Med bakgrunn i flere dokumenterte skadetilfeller nord i fellingsområdet og ny observasjon av ulv, forlenget Fylkesmannen fellingstillatelsen frem til 5. august. En ulv ble felt under fellingsforsøk

ved Tunberget sør i Løten kommune den 30. juli, nær grensa til Våler kommune.

Klagen

FVR har klaget på Fylkesmannen i Innlandet sine vedtak om felling av ulv gitt 20. og 23. juli 2020 og mener at;

- tillatelse til skadefelling er gitt uten at kravet til identifisering av et skadegjørende individ kan anses oppfylt på vedtakstidspunktet, skadegjørendeindivid må påvises med DNA funn og individenes genetiske status må avklares i forkant av iverksettelse av skadefellingsforsøk
- vedtaket ikke i tilstrekkelig grad er skademotivert og at en vurdering av skadepotensialet alene ikke kan rettferdiggjøre skadefelling
- andre eventuelle alternativer til felling og deres potensial til å forebygge skade effektivt er ikke i tilstrekkelig grad utprøvd
- at det tillates bruk av løs på drevet halsende hund nærmest rutinemessig, og uten en nødvendig vurdering av fordelene og ulempene med bruk av slik hund i den konkrete situasjonen
- praksisen med å gi muntlige tillatelser på muntlige søknader må opphøre i saker der det ikke står om tid for å avverge et pågående rovdyrangrep

Direktoratet viser for øvrig til klagen i sin helhet.

Fylkesmannen sin behandling av klagen

Fylkesmannen i Innlandet har vurdert klagen i brev datert 13. august 2020. Der Fylkesmannen skriver følgende;

"Når det gjelder hvorvidt vedtaket er tilstrekkelig skademotivert, vil Fylkesmannen peke på erfaringer fra de siste årene som viser at utvandrende ulver som dukker opp i prioriterte beiteområder kan forårsake store skader. Det forelå ingen skader på vedtakstidspunktet. Med bakgrunn i at det går et stort antall dyr på utmarksbeite i området hvor ulven oppholdt seg, vurderte Fylkesmannen likevel at skadepotensialet ville være stort dersom ulven fortsatt skulle ha tilhold i området.

Fylkesmannen viser til at det er hjemmel til å gi fellingstillatelse også i tilfeller hvor det er tale om fremtidig skade, uten at skade har oppstått på vedtakstidspunktet, dersom øvrige vilkår er oppfylt jf. § 9. I kommentarene til § 9 fremgår det blant annet (...) Hvor det har skjedd skade i det aktuelle området for lengre tid tilbake, typisk sist beitesesong, vil det også være hjemmel til å fatte fellingsvedtak forutsatt at øvrige omstendigheter åpner for dette. Det gjelder selv om det ennå er en tid frem til neste beitesesong, så lenge omstendighetene tilsier at store problemer kan forventes i det aktuelle området når bufe eller tamrein kommer på beite. (...).

Fylkesmannen viser også til at området er innenfor «grønt område» i forvaltningsplanen, og et viktig beiteområde jf. forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark. Det vil si at dette er et område som skal prioriteres for beitedyr, og det skal være en lav terskel for å tillate felling av rovdyr.

FVR viser til at den genetiske statusen til ulven ikke var klarlagt før det ble gitt fellingstillatelse, og mener at det i dette tilfellet var både tid og gode muligheter til å sikre og DNA-analysere eventuelle prøvefunn, uten at ulven først må felles.

På vedtakstidspunktet var det ingen kjent forekomst av genetisk viktige individer i Norge utenfor ulvesona og utenfor reviområdet til Deisjøreviret. Det vil likevel være en fare for at et genetisk viktig individ felles når det ikke foreligger DNA som kan knyttes til det konkrete individet. I henhold til nasjonale føringer skal individenes genetiske status, så langt det er mulig, avklares i forkant av fellingsforsøk. Det kan likevel ikke forutsettes at ethvert genetisk verdifullt individ i populasjonen kan identifiseres til enhver tid. Det skal så langt det er mulig,

gjennomføres forsøk på innsamling av prøve for identifisering av genetisk status før det fattes vedtak om felling. Fylkesmannen viser til at det i fellingstillatelsen bes om at fellingslaget samler inn hår- og møkkprøver for DNA-analyse dersom de kommer over dette. SNO samler også inn prøver til DNA-analyse dersom de kommer over dette i forbindelse med sitt arbeid med skadedokumentasjon. Ved behandlingen av skadefellingstillatelser må det gjøres en avveining av hensynet til å avklare genetisk status opp imot faren for skader på beitedyr. Fylkesmannen har i dette tilfellet vurdert at skadepotensialet ville være stort dersom ulven fortsatte å oppholde seg i området. Erfaringsmessig kan skadesituasjonen utvikle seg raskt, og med et stort skadeomfang i de tilfeller der en ulv kommer inn i områder med mye sau på beite.

FVR mener at kravet til å finne annen tilfredsstillende løsning enn skadefelling ikke er oppfylt. FVR viser videre til at ulven lot seg skremme ut av området i forbindelse med fellingsforsøk, noe som tyder på at tilstedeværelse av mennesker i beiteområdene, i form av gjeter med vokterhund, ville kunne være et effektivt tiltak.

Det kommer frem av fellingstillatelsen at Fylkesmannen anså andre forebyggende tiltak, som for eksempel å ta et så stort antall dyr tilbake fra utmarksbeite, ikke var hensiktsmessig eller praktisk mulig å gjennomføre i denne situasjonen. Fylkesmannens erfaring fra tidligere skadesituasjoner er at tilstedeværelse av mennesker i beiteområdene i liten grad bidrar til å forebygge skader, og at angrep fortsetter til tross for at et stort antall jegere og beitebrukere er ute i beiteområdene.

FVR stiller seg sterkt kritisk til at Fylkesmannen i Innlandet nå, nærmest rutinemessig, tillater bruk av løs på halsende hund ved skadefellingsjakt på ulv. Fylkesmannen er oppmerksom på at slipp av løs hund i denne perioden kan medføre en risiko for forstyrrelser og skade på annet vilt i en sårbar tid på året. Fylkesmannen viser til at det stilles flere vilkår for bruk av slike hunder under fellingsforsøket med hensikt å redusere faren for negative konsekvenser. Blant annet skal hundene kun slippes på ferske spor, og hundeeier må være i stand til raskt å ta inn hunden dersom den slår over på annet vilt eller husdyr. Fylkesmannen viser ellers til at kommunen må gi dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene i hundeloven der det også kan settes egne vilkår. Senere erfaringer med bruk av løs på drevet halsende hund i forbindelse med skadefellingsforsøk har vist at dette kan bidra til et mer effektivt fellingsforsøk, raskere uttak av ulven og derved hindre skader på beitedyr.

FVR henstiller til Fylkesmannen i Innlandet om å endre etablert praksis med å gi muntlig tilsagn til muntlig søknad om skadefellingstillatelse, i saker der det ikke står om tid for å avverge et pågående rovdyrangrep. Fylkesmannen viser til at det raskt kan oppstå omfattende skader når en ulv oppholder seg innenfor områder med mange sau på utmarksbeite. Det er derfor viktig at fellingsforsøk iverksettes raskt i de tilfeller hvor det er grunnlag for å gi en fellingstillatelse. Rask iverksettelse er i mange tilfeller avgjørende for å kunne gjennomføre et effektivt fellingsforsøk på ferske spor.

FVR mener at Fylkesmannen aldri kan sette til side «føre-var-prinsippet» i §9 når et kritisk truet dyr som ulv tillates skadefelt. Fylkesmannen viser til fellingstillatelsen der dette er omtalt; "Føre-varprinsippet" i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen som ulvebestanden blir utsatt for (...).

Når det gjelder utvidelsen av fellingstillatelsen viser Fylkesmannen til at en ulv kan bevege seg over svært store avstander på kort tid. Ulven ville raskt kunne beveget seg inn i andre beiteområder i de områdene som ble inkludert i fellingstillatelsen, eller returnert til de områdene der skadene først oppsto."

Fylkesmannen konkluderer med at de ikke kan se at det i klagen er kommet frem nye momenter som gir grunnlag for å omgjøre vedtakene, og opprettholder vedtakene av 20. og 23 juli 2020. Klagesaken oversendes Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Det vises for øvrig i sin helhet til fylkesmannens vedtak og brev om oversendelse av klage til direktoratet.

Lovgrunnlaget

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) danner den juridiske rammen for Miljødirektoratet sitt vedtak i saken.

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1) lyder:

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.»

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning er konkretisert gjennom §§ 3 og 4 i rovviltforskriften og gjennom den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i enhver region.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Naturmangfoldloven §§ 8 til 10 er omtalt senere i vedtaket. §§ 11 (*kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver*) og 12 (*Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder*) er lite aktuelle i dette tilfellet.

Det vises til naturmangfoldloven § 18 første ledd b), hvor det fremgår:

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk etter vurdering av myndighetene):

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom. Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Rovviltforskriften § 1 (Formål):

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Rovviltforskriften § 3 (Nasjonale bestandsmål og bestandsovervåking):

I Norge skal det årlig være 65 ynglinger av gaupe, 39 ynglinger av jerv og 13 ynglinger av bjørn. Det skal være 4-6 årlige ynglinger av ulv. 3 av disse skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge. Ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes. Der en del av reviret ligger i Sverige skal en yngling medregnes med en faktor på 0,5.

(...)

Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal gi data om status og utvikling i rovviltbestandene, herunder også beskrive det antall årlige ynglinger som er dokumentert i regionene. Metodikk, datagrunnlag og resultater skal være offentlig tilgjengelig.

Rovviltforskriften § 9 (Fylkesmannens myndighet til iverksetting av betinget skadefelling):
Fylkesmannen kan av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om iverksetting av felling for å forhindre fremtidig skade innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnden, jf. forskriften § 8, eller Miljødirektoratet, jf. § 13. Fylkesmannen kan delegere sin myndighet til iverksetting av slik felling til kommunen i særskilte tilfeller.

Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.*

Felling skal være rettet mot bestemte individer. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område, tidsrom og antall dyr. Det kan knyttes nærmere vilkår til fellingstillatelsen, herunder at bestemte dyr kan være unntatt, at felling skal foretas av nærmere bestemte personer, samt metoder for felling. Det kan også gis bestemmelser om dekning av påløpte utgifter i forbindelse med felling. Felling og forsøk på felling i henhold til denne bestemmelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.

Politiske og forvaltningsmessige rammevilkår

Stortinget har i rovviltforliket i 2011 presisert at norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av Naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen. Bernkonvensjonens artikkel 9 er sentral hva gjelder adgang til uttak av rovvilt for å beskytte bestemte interesser. Bestemmelsen inneholder to generelle vilkår i tillegg til flere spesielle vilkår. For at det skal kunne gjøres unntak fra artiklene 6 og 7 og gis tillatelse til felling av rovvilt, må begge de generelle vilkårene være oppfylt samt ett av de spesielle vilkårene. Det første generelle vilkåret er at det ikke finnes noen annen tilfredsstillende løsning. Det andre generelle vilkåret er at uttaket ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse. De mest aktuelle vilkårene i vurdering om uttak av rovvilt er at uttaket skal bidra til å avverge alvorlig skade på blant annet husdyr og tamrein, eller at det er i interesse om allmenne helse og sikkerhetshensyn, luftsikkerhet eller andre overordnede samfunnsinteresser.

Bestemmelsen er gjennomført i naturmangfoldloven § 18, som slår fast at det ved forskrift eller enkeltvedtak kan tillates uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk bl.a. for å avverge skade på husdyr og tamrein, eller for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning. Vedtak om uttak kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Om arealdifferensiering i rovviltregionene:

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være tydelige forvaltningsmessige forskjeller i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder. Rovviltet gis tydelig prioritet innenfor rovviltprioriterte områder. Det skal praktiseres

en høy terskel for tillatelse til uttak av rovvilt i slike områder. Tilsvarende skal det være en lav terskel utenfor prioriterte rovviltområder hvor felling er det hovedsakelige skadeforebyggende tiltaket. Det aktuelle området er utenfor ulvesonen.

Regional forvaltning

Region 4 (Oslo, Akershus og Østfold) skal sammen med region 5 (Hedmark) ha 4–6 årlige ynglinger av ulv, hvorav 3 skal ha skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge, jf. rovviltforskriften § 4 e.

Den todelte målsettingen som formålsparagrafen i rovviltforskriften setter, er søkt oppnådd gjennom forvaltningsplanene for rovvilt i de to regionene, jf. rovviltforskriften § 6. Her er det definert hvor beitedyr og rovvilt har prioritet.

Når bestandsmålet for den enkelte art er oppnådd, vedtar rovviltnemnda en kvote for betinget skadefelling, jf. rovviltforskriftens § 8, for perioden 1. juni til 15. februar. I perioden fra 16. februar til 31. mai ligger myndigheten til å ta beslutninger om felling normalt hos Miljødirektoratet.

Rovviltnemndene i region 4 og 5 har i møte 20. april 2020, vedtatt en betinget kvote på åtte ulver og fylkesmennene i de to regionene er med det gitt myndighet til å vurdere konkrete søknader om skadefelling i henhold til rovviltforskriftens § 9 for perioden 1. juni 2020 til 15. februar 2021.

Kunnskapsgrunnlaget

Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av Det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd.

Offentlige avgjørelser som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. naturmangfoldloven § 8. Direktoratet vil vise til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3.

Føre-var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, kommer til bruk i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig, jf. § 8. Etter direktoratets syn er ikke dette tilfelle i denne saken. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen ulvebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. Ulvebestanden er ikke begrenset av tilgjengelig areal. Utover enkelte påkjørsler, naturlig dødelighet og ulovlige felling er avgangen av ulv i Norge hovedsakelig gjennom lisensfelling og skadefelling.

Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. Rovdata har 2. juni 2020 publisert endelig bestandsstatus for ulv i Skandinavia for vinteren 2019/2020. Det er registrert i alt 45 familiegrupper i Skandinavia, hvorav 6 helnorske og 5 familiegrupper i grenserevir. Det er videre registrert 26 revirmarkerende par, hvorav 5 i Norge og 4 i grenseoverskridende revir. Dette er samlet sett en økning på 3 familiegrupper og revirmarkerende par i forhold til det som ble registrert forrige sesong. Det er ved siste inventering også en større relativ andel av familiegrupper, noe som tilsier at antallet individer i bestanden har økt siden forrige sesong.

Bestandsrapporten angir at det er registrert 6 helnorske ynglinger og 5 ynglinger i grenserevir. Alle revir er registrert i tilknytning til norsk ulvesone. Det beregnede antall ynglinger i Norge er 8,5 ynglinger inkludert grenserevir, noe som er over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 4-6 årlige ynglinger i Norge, hvorav minst 3 helnorske ynglinger. Det ble registrert 8 ynglinger i Norge registrerings sesongen 2018/2019.

Miljødirektoratet sin vurdering

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) § 18 og § 77 og rovviltforskriften § 9, jf. §§ 1 og 3. Direktoratet legger, i henhold til nml. § 7, prinsippene i nml. §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i den skjønnsmessige vurderingen av saken. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Fylkesmannens vedtak er gjort tilgjengelig på miljøvedtaksregisteret i slutten av juli 2020. FVR har påklaget vedtaket i brev datert 28. juli 2020. Klagen er fremsatt godt innenfor klagefristen for de to vedtakene og klagen tas opp til behandling.

Miljødirektoratet viser til Fylkesmannen i Innlandet sine vedtak, samt vurderingene knyttet til klagesaken i oversendelsesbrevet og vi tiltrer i det vesentlige fylkesmannens vurderinger av saken.

Avklaring av skadegjørende individ/ genetisk status

Det kan ikke forutsettes at ethvert skadegjørende individ skal identifiseres med DNA før det kan åpnes for skadefelling av individet. Videre er det slik at et hvert genetisk verdifullt individ i populasjonen ikke kan identifiseres til enhver tid, for eksempel ved akutte skader på sau og tamrein på sommeren, eller i områder uten snødekke. Det skal likevel for arten ulv, så langt det er mulig, gjennomføres forsøk på innsamling av prøve for identifisering av genetisk status før det fattes vedtak om felling.

Det er dermed viktig at Fylkesmennene gjør en vurdering av om det kan være en mulighet for å få samlet DNA og avklart genetisk status, før vedtak om felling fattes. Samtidig vil det være nødvendig å avveie ønsket om genetisk avklaring for det aktuelle individet, opp mot den tapsrisikoen som påløper ved å utsette iverksettelse av et skadefellingsforsøk. Skader påført av ulv kan eskalere raskt, hvis felling ikke iverksettes og lykkes.

Skadepotensial

Området der det ble registrert ulv på et viltkamera 20. juli 2020 er utenfor ulvesonen, og i henhold til prinsippet om differensiert forvaltning skal det være en lav terskel for felling av skadegjørende rovvilt i beiteprioriterte områder. Miljødirektoratet tiltrer Fylkesmannens vurdering av at den aktuelle ulven utgjorde en høy risiko for framtidig skade, selv om det ikke var påvist skader av ulv på stedet der den ble observert. Vurdering av skadepotensial må kunne gjøres i lys av tidligere erfaringer med ulv i de samme beiteområdene.

Andre forebyggende tiltak

Fylkesmannen anså andre forebyggende tiltak, som for eksempel å ta et så stort antall dyr tilbake fra utmarksbeite, ikke var hensiktsmessig eller praktisk mulig å gjennomføre i denne aktuelle situasjonen. Fylkesmannens erfaring fra tidligere skadesituasjoner er at tilstedeværelse av mennesker i beiteområdene i liten grad bidrar til å forebygge skader, og at angrep fortsetter til tross for at et stort antall jegere og beitebrukere er ute i beiteområdene.

Miljødirektoratet tiltrer Fylkesmannens vurderinger knyttet til mulighetene for å sette inn andre forebyggende tiltak for å forhindre fremtidig skade.

Løs på drevet halsende hund

Den 13. juli 2017 kom Regjeringen med en tiltakspakke som ville gjøre det lettere å felle ulv utenfor ulvesonen, i beiteprioriterte områder. Som et ledd i denne tiltakspakken besluttet Regjeringen at myndigheten til å tillate bruk av løs, på drevet, halsende hund ved skadefelling på ulv, skulle delegeres fra Miljødirektoratet til fylkesmennene. I brev av 14. juli 2017 fra Miljødirektoratet til fylkesmennene, ble myndigheten delegert med hjemmel i viltlovens § 35, tredje ledd. Fylkesmannen besitter følgelig myndighet til å gi dispensasjon for bruk av løs på drevet halsende hund til skadefelling av ulv.

Slipp av løs hund om sommeren, vil medføre en økt risiko for forstyrrelser/skade på annet vilt og beitedyr. Vi tiltrer Fylkesmannens beskrivelser av risikoer i vedtaket og mener også at de vilkår som er satt for bruken av slik hund er hensiktsmessige for å bidra til å redusere risikoen for uønskede hendelser. Det er slik vi ser det viktig at fylkesmennene har en tett oppfølging med kommunen/fellingslag som får dispensasjoner, slik at en får samlet erfaringer fra de tilfellene der løs, på drevet, halsende hund blir benyttet/sluppet løs. Det å sikre at logg fra fellingsforsøk og gps-logg fra hundepiler blir overlevert til Miljødirektoratet innen fastsatt frist, er viktig for å få samlet erfaringer med de slippene som faktisk blir gjort.

Vi er orientert fra Fylkesmannen om at det i den konkrete saken ble foretatt flere slipp av løs, på drevet, halsende hund. Direktoratet kan ikke se at det er noe grunnlag for FVR sin påstand i klagen om at det er sluppet hund med formål å trene hund, og ikke som ledd i reelle fellingsforsøket på den aktuelle ulven. Det at en ulv ble felt i Løten kommune 30. juli gir også grunn til å anse denne påstanden som ikke berettiget.

Muntlig behandling av søknader

Det følger rovviltforliket fra 2011 (dok. 8:163 S (2010-2011)) pkt. 2.1.4 og av brev fra Miljøverndepartementet datert 16. desember 2013 om "*Instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt fastsatt av Miljøverndepartementet 16. desember 2013. I kraft fra 1. januar 2014*" at miljøforvaltningen skal prioritere svar på søknader om skadefelling av fredet rovvilt høyt.

Flere av fylkesmennene har etablert en praksis der det kan bli gitt muntlige tillatelser per telefon, som i etterkant blir fulgt opp med skriftlige søknader og skriftlige tillatelser. Det at sakene innen kort tid blir fulgt opp skriftlig både fra de som søker og fra fylkesmennene som gir tillatelsene, medfører at enhver i ettertid vil ha mulighet til å se argumentene som er brukt i saken. Rask saksbehandling i de situasjonene der det er grunnlag for å tillate skadefelling er noen ganger avgjørende for å kunne få til effektive fellingsforsøk.

Direktoratet ser ikke at det er grunnlag for å be fylkesmennene om å endre etablert praksis.

Vedtak

Med hjemmel i Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 3, tar Miljødirektoratet ikke klagen fra Foreningen Våre Rovdyr til følge, men opprettholder Fylkesmannen i Innlandet sine vedtak datert 20. og 23. juli 2020.

Direktoratets vedtak er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust	Erik Lund
avdelingsdirektør	fung. seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Rovviltneemnda i region 5	c/o Fylkesmannen i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Løten kommune	Postboks 113	2341	Løten